Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024 (HE 41/2023 vp)

Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

24.10.2023

Edunvalvontajohtaja Ari Herrala
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

- **SKAL pitää hyvänä, että budjettiesitys alkaa toteuttaa hallitusohjelmaa tiestön rahoituksen ja polttoaineen hinnoittelun osalta, kun investointipakettia aletaan toteuttamaan ja polttoaineverotusta lasketaan.**

Tiestön rahoitus

- **Maantiekuljetukset ovat keskeisin osa kuljetusjärjestelmää ja yleisin tavarankuljetuksen muoto**
- **Noin 90 % tavarasta kuljetetaan kuorma-autolla**
- **Maanteiden tavaraliikenne on kiistatta keskeisin kuljetusmuotomme tavaravirroille**
- **Rautateiden osuus EU-vertailussa on jo korkealla tasolla, eikä sen lisääminen ole järkevää ohuiden tavaravirtojen vuoksi**
- **Tämä tavaravirtojen jakauma tulee ottaa huomioon tiestöä painottaen, kun kohdistetaan varoja väylien kunnossapitoon ja investointeihin**

Tiestön rahoitus

- **Yleisyyteen vaikuttavat**
  - **maantiekuljetuksen rooli muiden kuljetusmuotojen esi- ja jälkikuljetuksessa**
  - **Suomessa maantieteellisesti laajalle alueelle hajasijoittunut teollisuus ja asutus**
- **Muihin kuljetusmuotoihin nähden maantiekuljetukset ovat helposti toteutettavia ja nopeita**
- **Ne mahdollistavat ovelta ovelle -kuljetukset**

Tiestön rahoitus

- **SKAL pitää hyvänä, että hallitus varaa ohjelmassaan päätetyn investointiohjelman korjausvelkapaketista lähes puolet jo vuodelle 2024**
- **Vaalikaudelle korjausvelan purkamiseen eli jo rapistuneiden teiden kunnostukseen päätetystä reilusta puolesta miljardista osoitetaan 250 miljoonaa euroa vuodelle 2024**
- **Silläkään ei vielä päällystetä tarvittavia 4000 kilometriä, mutta se on askel oikeaan suuntaan**

Tiestön rahoitus

- **Korjausvelka on jatkanut kasvuaan lähes koko 2000-luvun ja tieverkon korjausvelan määrä on jo 2,4 miljardia euroa**
- **Kasvun pysäyttäminen edellyttäisi vuosittain 4000 kilometrin päällystämistä**
- **Koko hallituskaudelle on varattu 520 miljoonaa euroa.**
- **SKAL esitti korjausvelan hoitamiseen 300 miljoonan euron panostusta vuosittain eli tuleville vuosille tarvitaan vielä myös lisäpanostusta**

Tiestön rahoitus

- **On hyvä, että hallitusohjelmaan sisältyvästä investointiohjelmasta osoitetaan jo nyt valtuuksia tieverkolle, mm. Vt 4:lle ja Vt 9:lle**
- **Myös päätös edistää muiden hallitusohjelman investointiohjelmassa päätettyjen liikennehankkeiden suunnittelua nopeutetusti on hyvä, samoin kuin se, että rahoitettavat kohteen ovat jo valmiiksi mietittyinä**
- **Tämä edistää myös SKALinkin esittämien sotilaallisen liikkuvuuden hankkeiden CEF-rahoituksen hakua**

- **Huolta aiheuttaa väylille osoitettavan rahoituksen jatkuvuus**
- **Varsinainen budjetti- ja kehysrahoitus on alenemassa ja se lisää entisestään hallitusohjelman mukaisen investointipaketin toteutumisen tärkeyttä.**

Valtion väylärahoitus (tiet, radat ja vesiväylät)

Väylävirasto
Trafikledsverket

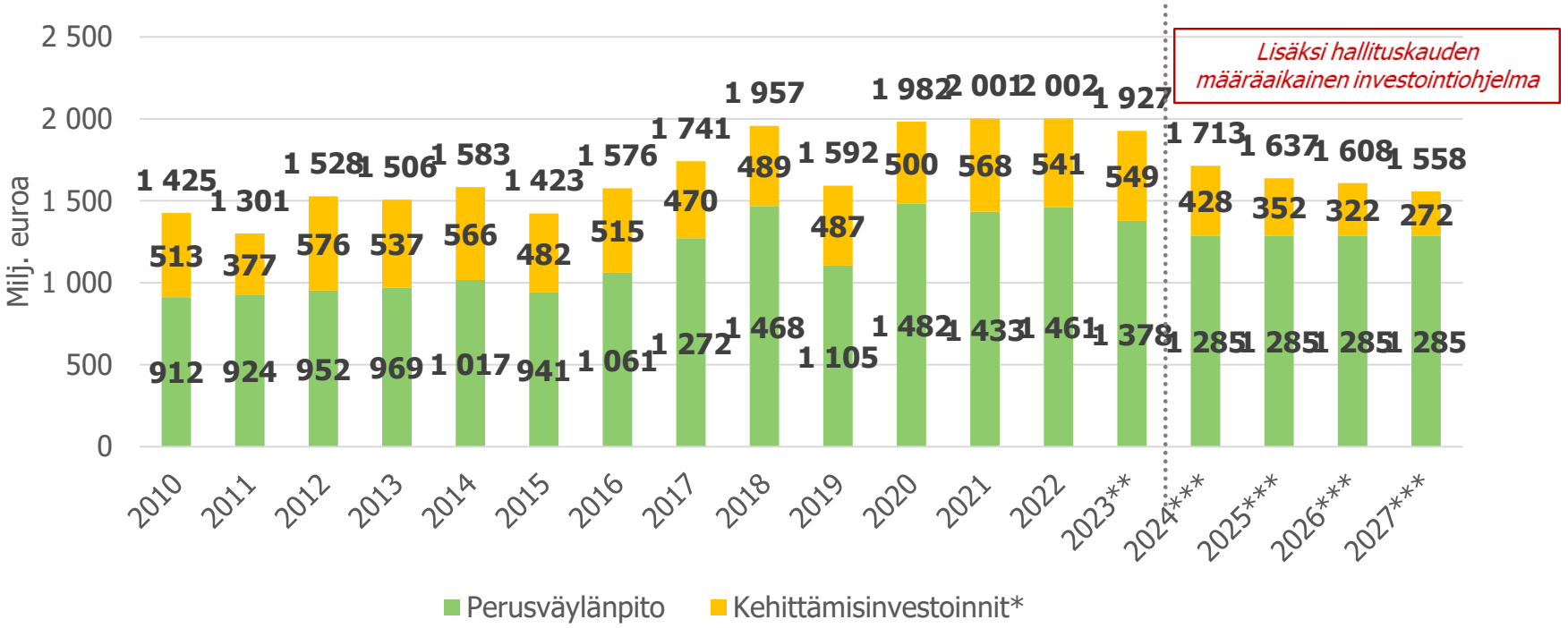

*momentin Väylälle kohdistuva määräraha. (Loput osoitettu Traficomille)
**VM:n LTAE II 2023 mukaisesti
***VM:n TAE24 ja kehysehdotuksen mukaisesti LTAE II 2023 huomioiden

Tiestön rahoitus

- **Huolenaihe on myös tiestön talvihoidon taso**
- **Rahoituksen pitää riittää siihen, että erityisesti päätiet, mutta myös alempiasteinen tieverkko on käytettävissä myös talvikaudella huonommallakin säällä**
- **Tässä tärkeätä on oikea-aikaisuus ja riittävän alhainen liikkeellelähtökynnys**
- **Tavoitteiden saavuttamiseksi on edelleen kehitettävä tienhoitourakoiden kilpailutusta**

Jakeluinfra

- **On hyvä, että perusinfrahankkeiden lisäksi Puhtaan energian Suomi – investointiohjelman kärkihankkeiden sisällä on 10 miljoonan euron valtuus julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistämiseen**
- **Jakeluinfran edistäminen on tärkeätä erityisesti raskaassa liikenteessä**
- **Sähkökuorma-autoja on vielä hyvin pieni määrä ja myös raskaan liikenteen latauspaikkoja tarvitaan, jotta sähköistyminen etenee myös maanteiden tavaraliikenteessä**
- **Myös kaasukuorma-autojen käyttöönottoa haittaa puutteellinen jakeluinfra**

Jakeluinfra

- **SKAL teki kyselyn yrityksille, joilla on omistuksessa tai hallinnassa vaihtoehtoisilla käyttövoimilla (kaasu ja sähkö) toimivia kuorma-autoja**
- **Kyselytuloksissa korostui puutteellinen tankkausinfra**
- **Erityisesti kyselyn avoimissa vastauksissa nähtiin ongelmaksi puutteellinen jakeluverkosto**

- **Hallitusohjelman mukaan jakeluinfraa suunnitellaan yhdessä sidosryhmien kanssa**
- **SKAL edellyttää aitoa yhteistyötä ja esimerkiksi työryhmää jakeluinfran jatko-suunnitteluun**

Polttonesteiden hinta

- **Budjettiesityksen ja jo lausunnolla olleen säädösmuutosesityksen mukaan liikennepolttoaineiden valmisteveroa alennetaan vuoden 2024 alusta kompensoimaan hallitusohjelman mukaisesta jakeluvelvoitteen nousu-urasta syntyvää keskimääräistä polttoaineiden hinnannousua kehyskaudella**
- **Tämän vaikutus on lähes 170 miljoonaa euroa**
- **Esitys on erittäin hyvä, samoin kuin se, että lisäksi polttoaineveron CO2-komponenttia lasketaan myöhemmin hallituskaudella 100 miljoonalla eurolla**
- **Myös hallitusohjelman linjaus siitä, että polttoaineiden hinta ei nouse hallituksen omien toimenpiteiden takia on hyvä**

Polttonesteiden hinta

- **Polttoaineiden hintaan vaikuttaa vahvasti myös jakeluvelvoitteen taso**
- **SKAL kannattaa jakeluvelvoitteen tason säilymistä 13,5 %:ssa myös ensi vuonna**
- **Jakeluvelvoitetta koskevassa lakimuutoksessa olisi muutettava jakeluvelvoitteen tasot seuraavillekin vuosille hallitusohjelman mukaisesti**
- **Edellä mainitut muutosesitykset tuovat yhteensä noin 20 sentin vero- ja hintavaikutuksen dieselin hintaan 2024 verrattuna tilanteeseen, että näitä toimia ei tehtäisi**

Polttonesteiden hinta

- **Myös ammattidiesel olisi syytä ottaa mukaan valikoimaan, kun pohditaan polttonesteiden hintoja**
- **Ammattidieselistä olisi lähes valmis lakiesitys olemassa, joten sen voisi ottaa käyttöön nopeallakin aikataululla.**

- **On tarpeen huomioida myös EU:n päästökauppa, joka laajenee jatkossa myös liikenteeseen**
- **Suomenkin on valmistauduttava ottamaan kantaa liikenteen päästökauppaan ja sen käyttöönottoaikatauluun**

SKAL